

בס"ד. שוחרת ש"פ שמונת, כ"ג טבת, מבר"ה שבט, ה'תש"ב.
בלרתי מונגה

א. כ"ק מר"ח אדמו"ר סיפרי בשם זקנו אדמו"ר מדה"ש, ששאל את אביו הצי"צ: מה רצה הטבא — אדמו"ר הזקן — עם דרכי החסידות, ומה רצה עם חסידותו? ויענהו הצי"צ: דרכי החסידות היינו שכל החסידים יהיו כמו משפחה אחת, ע"פ התורה, באהבה. חסידות היא חיות. להכניס חיות ולהחיות כל דבר, גם את הלא טוב, לידע אודות הרע שבפעמו, כדי לתקן אותו.

ב. פתגם הנ"ל שיידך ליום זה — להיותו היום שלפני כ"ד טבת, יום ההילולא של אדמו"ר הזקן.

ובהקדמה — שאצל כל איש ישראל נשללמת ביום ההסתלקות והשליחות שהיתה הנשמה צריכה למלא בעלמא דיין, וכפרט אצל צדיקים שהם אכן ממלאים את השליחות בפועל, וכמ"ש² "צדיק ה' צדקות אהב".
וכל זה אפילו אצל נשמות שכחות כמנה גלגולים — כידוע מ"ש בכתבי האר"י⁴ שרוב הנשמות שבדורותינו אלה אינם נשמות חדשות, כיון שכבר היו בעולם, ועתה באו בגלגול נוסף — הנה מה שידוע לנו, "הגלגול לנו ולכנעני", הרי השליחות שהיתה הנשמה צריכה למלא בגלגול זה, מסתיימת ביום ההסתלקות; ועאו"כ בנוגע לאדמו"ר הזקן שנשמתו היתה נשמה חדשה (כידוע המסופר בארוכה⁶ ע"ד ההכנה שהיתה צריכה להיות קודם ירידת נשמתו בעלמא דיין, בהתאם לסדר ההכנה של נשמה חדשה), הרי כודאי יום ההסתלקותו הוא גמר כל שליחותו בעלמא דיין.
ואז, בגמר השליחות, מתעלית הנשמה — יחד עם כל הענינים שפעלה בעלמא דיין — לשרשה היותר נעלה⁷.

1) שיחת אחש"פ תרצ"ה ט"ב (סה"מ) א. ובהערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ תש"א ע' 244) — נחקק ב"הדיוט יום" כד תש"ז ע' 240 ואילך.
2) תהלים יא, ז.
3) חסד קצת (תת"ל).
4) ראה שער הגלגולים המקומה סז, ספר הגלגולים פ"ד רפ"ז. הובא בלק"ת שה"ש ג.

5) לשון הכותב — נצבים בט, בת.
6) ראה סה"ש תש"ה ע' 127 ואילך.
7) ראה סידור (עם דא"ח) שער ה"ג בעומר דש, סעי"ב ואילך.

הרי אנפין (פנים) הוא כח"י ציור אדם שזהו כח"י הגבלה, ואריך ה"ה כח"י כל"ג. אמנם, אף שכינוייהם יש ב' ענינים הפכים, יש הפרש גדול כינייהם, דכח"י אריך הרי האריך שיידך לאנפין, והיינו שהאנפין הם באריות, והר"ע הספרות כמו שהם בשרשם, שזהו כח"י אריך שהוא שרש הגאצלים. אמנם כח"י עתיק אינה שייכת ליומין, ואדרבה, שנשתק מבח"י יומין. ועם היות שזה גופא שאומרים שהוא נעתק מהם מורה שיש לו איזה שייכות אליהם, אבל מ"מ הרי הוא נעתק מהם. וגם היומין כפי שהם כח"י עתיק הרי הם בהעתקה. ובי' בחינות אלו, עתיק ואריך, הרי"ע קוב"ה ושכנתו, ולמעלה יותר ענין קוב"ה ושכנתו, הרי"ע הקו והאור שקודם הצמצום, דהקו נקרא כשם שכניה, והאור שקודם הצמצום הוא כח"י קוב"ה. וענין התוה"צ הוא לפעול יחוד קוב"ה ושכנתו, בכל המודריגות, עד גם במודריגה היותר נעלית, והיינו לפי שהם למעלה גם מבח"י קוב"ה כמו שהוא באור שקודם הצמצום, וכנ"ל שתוה"צ חופסים בהעצמות, ולכן יכולים הם לפעול היחוד בכל המודריגות דקוב"ה ושכנתו.

ח) וזרין ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה, וכיון שהתורה היא נצחית וישנה בכל דור, הרי כשם שגלות מצרים ה"י הכנה למ"ת, והיינו לפי שע"י מ"ת חופסים בהעצמות, וכשבייל זה ה"י כדאי כל הגלות, הנה כך גם בגלות זה האחרון, שכל אריכות הגלות הוא הכנה לגילוי פנימיות התורה לעתיד לבוא, כידוע שבמ"ת נתגלה רק גילוי דתורה, וגילוי פנימיות התורה יהגלה ע"י משיח⁶, וכמ"ש⁵ ישקני מנשיקות פתו, ופריש"י שה"ע טעמי תורה שיתגלו לעתיד, וכשבייל זה הוא כל אריכות הגלות, בכרי לזכות לגילוי פנימיות התורה, ע"י משיח צדקנו, שיכבא לגאלנו בקרוב ממש.

6) ראה לק"ת צו י, א. ר"ה המשיכילים ושי"ג.
7) דהריד שנה זו (ת"מ ח"ח ע' 31 ואילך).
8) שה"ש א, ב.

אדמו"ר הזקן כו', הבטיח לה אדמו"ר הזקן ללמוד עם בנה ולחנך אותו כאב הלומד ומחנך את בנו —

שריצונו של אדמו"ר הזקן בתורת הרע שבפעמו, כדי לתקן אותו. הלא טוב, לידע אודות הרע שבפעמו, כדי לתקן אותו.

ג. ויובן ע"פ דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁶ כשם אבני, כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, בבניאור החילוק שבין יציאת מצרים כפשוטו ליציאת ע"פ חסידות (יזער חסידישער יציאתי) — שיציאתי כפשוטו היתה בדרך שבידה ועזיבה, ואילו יציאתי ע"פ חסידות היא בדרך כדור ותקון ועלי.

והענין בזה:

ביציאתי נאמר¹⁷ "ונצלחם את מצרים", כידוע הפירוש בזה¹⁸ שהוציאו ממצרים את כל ניצוצות הקדושה, ולא נשאר שם ניצוצות קדושה כלל, ועי"ז בטלה המציאות דמצרים, ש"לא נשאר בהם עד אחת¹⁹, ולכן נצטוו בניי "לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם²⁰".

כלומר: ביציאתי לא נפעלה עלי במצרים, יצרות הארץ²¹, אלא רק הוציאו משם את ניצוצות הקדושה, ואילו במצרים עצמה נעשה ענין של שבירה.

ואילו הענין דיציאתי ע"פ חסידות, יציאתי ממצרים וגבולים, הוא — לא לבטל ולשבור את המצרים וגבולים, אלא אדרבה, להעלות גם אותם לקדושה.

וזהו גם תוכן הפתגם הנ"ל — שהכוננה דתורת החסידות היא להאיר ולתקן את הרע עצמו.

ועי"ז שמצינו במגמגמ²² שיזדונונו נעשו לו כדוכיחו²³, שכן, בכל דבר ישנו ניצוץ אלקי, ועד כדי כך, שגם הניצוץ שבג' קליפות הטמאות שעלין נאמר²⁴ "נר רשעים ידעך", הרי הוא בכל זאת ניצוץ אלקי²⁵, ולכן צריכים לברר ולזכור ולהעלותו כו'.

16) ראה סח"ש חרצי"ט ריש ע' 326. פ"א, י. מקץ מב, ט. שם, יב. וראה קה"ר

אג"ק שלו חו"ד ע' תפח (נעתק ב"הרות יום" פ"א, י. יונא פו, ב. (22) (21) יונא פו, ב. (22) (21) יונא פו, ב.

כה שבת). פ"א, י. (22) (21) יונא פו, ב. (22) (21) יונא פו, ב. (22) (21) יונא פו, ב.

17) פ"א, י. (22) (21) יונא פו, ב. (22) (21) יונא פו, ב. (22) (21) יונא פו, ב.

18) ראה ל"ח להאור"ל ר"פ תצא. לקו"ש חר"ה ע' 159. וש"נ. (23) (22) (21) יונא פו, ב. (22) (21) יונא פו, ב.

ח"ג ע' 823 ואילן. חל"א ע' 50. וש"נ. (24) (23) (22) (21) יונא פו, ב. (22) (21) יונא פו, ב.

19) בשלה יד, בת. (19) (18) (17) (16) (15) (14) (13) (12) (11) (10) (9) (8) (7) (6) (5) (4) (3) (2) (1)

ורכשם שהדרכים אמורים ביום ההסתלקות, כן הוא גם בכל שנה ושנה — כדאיחא בכתבי האר"ז¹⁸ על הפסוקי "והימים האלה נזכרים ונעשים", שבכל שנה ושנה, כבוא היום שבו אירע מאורע מסויים, הנה כאשר "נזכרים" הדברים כדבעי, אזי "נעשים", שענין זה חוזר ונשנה עוה"פ — שביום ה"יאצ"יטי" חוזר ונשנה עוה"פ הענין שנפעל בשנת ההסתלקות, שכל הענינים מחפלים לשרשם היותר עליון.

ומצד זה, הנה גם ע"פ נגלה ישנו הדין דאמירות קדיש ביום ה"יאצ"ט — דאף שלאחר י"א חודש מפסיקים לומר קדיש, כיון שבכודאי נסתיומו ונתבטלו כבר כל עניני הדנינים כו', אעפ"כ, לאחר חודש, ביום ה"יאצ"ט, וכן בכל שנה ושנה, אמורים קדיש — כי, אמירות הקדיש ביום ה"יאצ"ט אינה ענין של ביטול הדנינים, כי אם, מצד ענין התשמה¹⁹.

ואע"פ שענין העליות ישנו תמיד, כידועי שזהו מ"ש "וקדושים בכל יום יהללך סלה"²⁰, מ"מ, אין זה בדומה לעליות שביום ההלילה, שאז העליות הם באין ערוך, וכאמור, שביום זה נעשית העלי להשרוש הייתה עליון.

ומלבד כללות הענין דעליית הנשמה עם כל הענינים שפעלה בעלמא דין, שישנו אצל כל איש ישראל, ישנו ענין נוסף אצל אלו שעליהם נאמר²¹ "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים", היינו, שעבודתם נמשכת גם לאחר ההסתלקות, בבחינת גידולין וגידולין גידולין כו'²² — שביום ההלילה נעשית עלי גם בהגידולין וגידולין כו', שהם תלמידיו ותלמידי תלמידיו, שגם הם עולים לשרשו היותר עליון.

ולכן, כאשר עומדים ביום שלפני יום ההלילה של אדמו"ר הזקן, שאז נעשית גם עלי לכל השייכים אליו, הרי זה הזמן המתאים לחשוב ולהתבונן מה ה"י רצונו של אדמו"ר הזקן.

ועל זה אומר הצמח-צדק,

— שרהי ה"מקבלי" של אדמו"ר הזקן, שכן, אף שבשלהלח

הנשיאים ה"י באמצע אדמו"ר האמצעי, מ"מ, קיבל ה"צ"צ מאדמו"ר הזקן באופן ישיר, וכידוע הסיפורי²³ שבגלל שאמו של ה"צ"צ מסרה נפשה במקום

8) ראה רמ"ב סי' תיקון שובבים. תובא לג, ד. ובכ"מ.

ותי כפי לך דוד (לחוד"א) פכ"ט. (12) נוסח תפלת העמידה.

13) תענית ה' ב. (13) תענית ה' ב.

14) ראה תניא אג"ק סו"ס יו'. (14) ראה תניא אג"ק סו"ס יו'.

15) ראה קונטרס "הדרכת דבורה לרא"ה (קה"ת תשנ"ג). וש"נ. (15) ראה קונטרס "הדרכת דבורה לרא"ה

11) ראה לק"ת בהר מא, ב. בהעלתך (11) ראה לק"ת בהר מא, ב. בהעלתך

החסידות היינו שכל החסידים יהיו כמו משפחה אחת, ע"פ התורה באהבה:

ידוע מאמר אדמו"ר האמצעי³⁰, שכאשר שני יהודים מדברים יחד בעניני עבודה, איי ישנם שתי נפשות אלקיות כנגד נפש בהמית אחת. — וחרי ע"פ דין "חד כחרי כטיל"³¹, ועד שיש דעה³² שהפך האיסור להיות היתר.

ויהורה מזה כפתגם הנ"ל — שכל החסידים חיים כמו משפחה אחת, והיינו, שמצדף את עצמו לכל קהל החסידים.

ומוסיף, "ע"פ התורה באהבה", כי, יכול להיות קשר שעליו נאמר³³ "לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר", ולכן מדגישי שצריך להיות ע"פ התורה, ואז נעשית אהבה אמיתית, וכמבאר בתניא³⁴ שאהבה אמיתית יכולה להיות רק כאשר עושים נפשם ציפור וגופם טפל.

וכאשר ישנו ענין האחדות, אזי "כרכנו אבינו כולנו כאחד באור פנינו"³⁵, היינו, שכאשר "כולנו כאחד" אזי נמשך הגלגלי ד"כאור פנינו", והרי "כאור פני מלך חיים"³⁶, וכידוע³⁷ המשל מהגידון למיתה רח"ל, שכאשר רואה את פני המלך אזי "כאור פני מלך חיים", והיינו, שגושמל חיות גם במקום המיתה.

וזהו הדרך כיצד להגיע להענין שדורשות תורת החסידות — להמשיך חיות גם במקום של היפך החיים, ולתקן גם את הרע.

ו. וכעבודה זו שתובע אדמו"ר הזקן בכל הזמנים — ניתוסף עליו גדול יותר כבוא יום ההילולא, שאז נעשית העלי להשרש היותר עליון, ובכל שנה ושנה העלי היא גדולה יותר.

וע"ד שמצינו בנוגע ליום ההסתלקות של משה רכינו: אמרו רד"ל³⁸ "חמישים שערי בינה נבראו בעולם וכולן ניתנו למשה חסר אחד". אמנם, ידוע באור הרב המגיד³⁹ שביום הסתלקותו זכה משה

30) ראה סוד"ש תוצ"ז ע' 210. ושי"ג.
 31) "רשימות" חוברת ט ריש ע' 11 (נעתק ב"הי"ט).
 32) יום" כ טבת.
 33) טושי"ע יד"ד וסק"א.
 34) ראה ב"י שם (ד"ה ומתו לאדם).
 35) ט"ז שם סק"ב. ועוד.
 36) קה"ת) בהוספות סס"ג ושי"ג. וראה סנהדרין כו, א.
 37) רפ"ב. (34)
 38) ראה סוד"ש תוצ"ז ע' 210. ושי"ג.
 39) ראה סוד"ש תוצ"ז ע' 210. ושי"ג.
 40) ראה סוד"ש תוצ"ז ע' 210. ושי"ג.
 41) ראה סוד"ש תוצ"ז ע' 210. ושי"ג.
 42) ראה סוד"ש תוצ"ז ע' 210. ושי"ג.
 43) ראה סוד"ש תוצ"ז ע' 210. ושי"ג.
 44) ראה סוד"ש תוצ"ז ע' 210. ושי"ג.
 45) ראה סוד"ש תוצ"ז ע' 210. ושי"ג.

ד. וע"פ המדובר בהתועצות שלפני²⁵ שתורת אדמו"ר הזקן "היא תורה הכעש"ט ד"ל", אלא, שאדמו"ר הזקן המשיך וכאזר זאת בהכמה בינה ודעת של נפש האלקית, וע"ז גם בחי"ד של נפש הבהמית, כך, שגם נה"ב תוכל להכין זאת — הנה ענין הנ"ל מצינו גם בתורת הכעש"ט:

ידועה תורת הכעש"ט²⁶ על הפסוק²⁷ "כי תראה חמור שונאך וגו'": "כי תראה חמור" — כאשר תסתכל בעינין טוב בהחומר שלך שהוא הגוף, אי תראה — "שונאך", שהוא שונא את הנשמה המתגעגעת לאלקות ורוחניות, ולכן הוא "דובך תחת משאו", המשא דתומ"צ, והיינו, ששני התומ"צ נחשב אצלו ל"משא", ומתעצל לשאתו. ואעפ"כ, איך זו הדרך שהנשמה תהי' מונחת בענינים רוחניים, ואילו את הגוף ישכור ע"י סינופיים ותעניות, אלא סדר העבודה הוא — "עזוב תעזוב עמו", היינו, לעבוד את ה' יחד עם הגוף, לבררו ולזכרו.

אמנם, בתורת הכעש"ט יכולים לטעות ולחשוב שהמדובר הוא רק בנוגע לענין הגוף, דהיינו, בעניני הרשות בלבד, אבל לא בענין של רע; ועל זה מבאר אדמו"ר הזקן בתורת חסידות חב"ד, שציריכים להאיר ולתקן גם את הרע, כי, גם כו יש ניצוץ אלקי, בכדי לתקן.

ה. אך עדיין צריך להכין:

תיקון הרע — הרי זה עבודה גדולה ביותר, וכדיאתא כנמא²⁸ שהענין ד"דורות נעשו לו כליות" הוא ע"י תשובה מאהבה דוקא, וכמבאר בתניא²⁹ שהכונה כזה היא ל"אהבה רבה וחשיקה ונפש שוקקה וצמאה נפשו לה' כארץ ציפה וצ"י".

כל אחד מישראל?

ומה גם שתובעים זאת לא רק בר"ה ועשי"ת, אלא תובעים שדי"ה זה סדר העבודה ככל השנה, ו"בכל דרכיך דעה"³⁰, שכל הענינים שיש להם שייכות ליהודי, ועד אפילו ג' קליפות הטמאות, צריך לתקן אותם! ו. והמענה על זה — בהתחלת פתגם הע"צ הנ"ל — שדרכי

25) שחת י"ט כסלו בתחלתו (לעיל ע' 27) משפטים כג. ה.
 26) 171 ואילך). ושי"ג.
 27) ראה חת"ש טוב (הוצאת תשי"ט) (29) מש"ל ג. וראה רמב"ם הל' דעות בהוספות סכ"א. ושי"ג (נעתק ב"הי"ט יום" כח ספ"ג).
 28) ראה סוד"ש תוצ"ז ע' 210. ושי"ג.
 29) ראה סוד"ש תוצ"ז ע' 210. ושי"ג.
 30) ראה סוד"ש תוצ"ז ע' 210. ושי"ג.

יותר מירוסף — הוא קודם ענין הגלות; ואילו ענין הגלות מתחיל בספר שמות.

אמנם, אע"פ שענין הגלות שבספר שמות הו"ע של ירידה לגבי ספר בראשית, מ"מ, יש גם תעלה בספר שמות לגבי ספר בראשית, כי: ידוע שבשעת התחלת הגלות מתחילה כבר הגאולה — כפי שמצינו בגלות של אח"כ שברגע החורבן נולד מושיען של ישראל⁵⁵, וכן הוא גם בגלות מצרים, שמיד כאשר "אנכי ארד עמך מצרימה", מתחיל הענין ד"אנכי אעלך גם עלה"⁵⁶.

וכיון שתכליתה וענינה של גאולה מצרים הוא מתן-תורה, כמ"ש⁵⁷ "בהוציאך את העם ממצרים תעבדוך את האלקים על ההר הזה", נמצא, שמיד בהתחלת הגלות התחיל כבר הענין דמתן-תורה.

ומצד זה יש מעלה בספר שמות לגבי ספר בראשית — שהרי גדלה מעלת מ"ת (שממתחילה מיד בהתחלת הגלות, התחלת ספר שמות) לגבי עבודת האבות (ספר בראשית), כמארז"ל⁵⁸ "המצרות שעשו לפניך האבות ריחות-דין, אבל אנו שמן חורק שמך".

ט. וע"פ האמור שיש מעלה בספר שמות, הרי זה צריך להיות מודמו בפסוק, ולכאורה מדובר בפסוק רק אודות ענין הירידה.

והנה, מצינו במדרש⁵⁹ על הפסוק "ואלה שמות בני ישראל גוי ואובן שמעון גוי", שלא שינו את שמן, ואובן ושמעון נחזין ואובן ושמעון סלקין⁶⁰, וכמארז"ל⁶¹ "שהדין ישראל מצויינים שם", והיינו, שגם בענין ה"שם" שהו"ע חיצוני, "הדין ישראל מצויינים שם", והדין ענין זה ה"י מיד בהתחלת הגלות, והיינו, שירידתם לגלות היתה באופן כזה שהבטיחו את עצמם (יז"י הא"ב יזך באוואונט") שישאר "מצויינים".

אמנם, אף שזוהי מעלה גדולה, הרי זה עדיין ענין של ירידה לגבי מעמדם ומצבם קודם בואם למצרים, כי, הא גופא שצריכים להחזיר ולהבטיח שישאר "מצויינים", הרי זה מורה שיש נתינת-מקום שהיה באופן אחר, משא"כ קודם בואם למצרים שאין צורך כלל באזהרה כזו. והנה, ישנו פירוש הבעש"ט⁶² בענין ואובן שמעון לוי ויהודה —

(53) ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד. אי"ר. (56) שהש"ד פ"א, ג (א).
 פ"א, אב. (57) ויק"ר פל"ב, ה.
 (54) רגש מו, ד. (58) הגש"פ פסקא "במתי מעט".
 (55) פרשתו ג, יב ובפרש"י — משמור"ד. (59) כש"ט סל"א, סת"ג.
 פ"ג, ד.

וכינו גם לשער הנו"ן, וכמורמוז בענין עליית משה להר נבר כיום הסתלקותו, ש"נב"י היינו "נו"ן ברי", שהו"ע שער הנו"ן.

והרי שער הנו"ן כולל בו את כל מ"ט השערים, וככל שתגדל העלי במ"ט השערים, אזי גדולה יותר העלי. לשער הנו"ן כיום הסתלקות, וכשער הנו"ן גופא נעשית העלי בעומק יותר.

ומכל זה מוכן שבימים זה צריכים ליקח את הנתינת-כח לחיות כולם כמו משפחה אחת, באהבה ע"פ תורה, ועי"ז נעשה "כאור פני מלך חיים", להמשיך חיות ולהאיר בכל הענינים, ועד לענינים היותר תחתונים, שגם בהם יומשך החיות של התורה, תורת חיים, ומצוותי, עלידם נאמר⁴⁰ "וחי בהם".

*

ת. ענין הנו"ל קשור גם עם פרשת השבוע — "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה"⁴¹:

ובהקדמה — שבספר שמות מתחיל כללות ענין הגלות, כי, אע"פ שבספר בראשית מטופר כבר אודות הירידה למצרים⁴², הרי עדיין אין זה ענין הגלות, כפי שמביא רש"י⁴³ (מהמדדש⁴⁴) "שכל זמן שאחד מן השבטים⁴⁵ קיים לא ה"י שעבוד, שנאמר⁴⁶ וימת יוסף וכל אחיו, ואח"כ ויקם⁴⁷ מלך חדש" — שנתחדשו גזרותיו⁴⁸, שתמורת זה שכתחלה אמר "ואתנה לכם את טוב ארץ מצרים ואכלו את חלב הארץ"⁴⁹, גזר עליהם גזירות קשות.

כלומר: ספר בראשית נקרא "ספר הישר"⁵⁰, כיון שבו מטופר אודות האבות שבקראו "ישרים"⁵¹, והרי ענינם של האבות הוא היפך ענין הגלות (שהרי אפילו כל זמן שאחד מן השבטים קיים לא ה"י שעבוד). ונמצא, שספר בראשית כולל — עד לסימון, "וימת יוסף גוי ויישם בארץ במצרים"⁵², וגם משך זמן לאחרי כן, שהרי כמה מהשבטים האירכו ימים

גם תורה שלימה שמות עה"פ א, ו (אות מט).
 (40) אחרי ית, ה.
 (41) ריש פרשתו.
 (42) ס"פ רגש ואל"ן.
 (43) וארא ג, טו.
 (44) ראה תורה הבאה.
 (45) ובשמות"ר פ"א, ג: "כל זמן שיוסף ה"י קיים לא ה"י להם משיי של מצרים". ושם, ה: "כל זמן שה"י אוד תום קיים תמאתו שידוד למצרים לא שעבוד המצרים בישראל" (ראה

הפירוש החסידי ביצי"מ הוא כפירוש הכעש"ט — ש"ראובן ושמעון סלקין" היינו שהעלו גם את השמות ראובן ושמעון כפי שמורים על ענין הגאון, שהיו כללות ענין החסידות, שגם את הרע צריך לתקן.

י. ודוהי המעלה שבספר שמות לגבי ספר בראשית — שבו מתחיל ענין התשובה, והרי גדלה מעלה בעלי תשובה ממעלה צדיקים גמורים, וכפי שמבאר הרמב"ם⁶⁵ ש"אהוב ונחמד הוא לפני הכורא . . ולא עוד אלא ששכרו הרכה וכו'".

וזהו גם דיוק לשון הרצ"צ שצריך לתקן את הרע — כידוע⁶⁶ בפירוש "תיקונין" שהם מתקנים ופועלים גם בהאור, והיינו, שע"י עבודת הנשמה לתקן את הרע נחוסף עילוי גם בהנשמה, וכמעלה הכעל-תשובה כו'.

ועל"ז זו כאה ע"י הגלות דוקא, והר"ע העלי' שלאחרי הידידה, שהיא עלי' נעלית יותר, ועי"ג⁶⁷ "וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוק".

ו"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"⁶⁸ — שדוקא ע"י גלות זה האחרון זוכים לגילוי פנימיות התורה שיתגלה לעתיד לבוא⁶⁹, וזהו "כן יפרוק", שזוכים להענין ד"ופרצת", ע"י "עלה הפורץ לפניהם"⁷⁰, דא מלכא משיחתי, בקדוב ממש.

יא. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה ואלה שמות בניי גו'⁷¹.

(70) שם ב, יג.

(71) ראה ב"ר פפ"ה, יד וכפולשי" שם.

אגדת בראשית פס"ג.

(72) סיום ההוהוועדות חסר (המו"ל).

(65) הל' תשובה פי"ז הי"ד.

(66) ראה תו"א ר"פ ודא, וכי"מ.

(67) פרישתו א, יב.

(68) מיכה ז, טו.

(69) ראה תו"א ר"ש פרשתו, וכי"מ.

שיכמו שיש שמות השכטים בקדרשה, כן יש בקליפה, והוא, ראובן, ראו שאי בן, שמעון, שעושה הטוב כדי שיהי' שמעו בכל העולם, לוי, שיתחבר לאנשי מעשה כדי יהודה פ"י כדי שיוודו וישבתו אותו".

ולכאורה, הרי זה פירוש הפכי מפירוש המדרש:

לפירוש המדרש — כיון שמדגישים את המעלה בכך שגם בהיותם במצורים לא שינו את השמות ראובן ושמעון כו', הרי מוכן, ששמות אלו הם שמות המעלה.

וכן מוכן גם ע"פ המכואור בתו"א⁶⁰, ש"ראובן הוא . . בחי' ראי' (ותכמה) . . הגורמת המשכת בחי' האהבה . . (ו)שמעון . . כי שמע ה', בחי' שמיעה מרחוק . . בחי' ראה . . (ו)לוי, ילדה אישי אלי . . שיווד ונמשך אא"ס ב"ה מלמעלה למטה . . (ו)יהודה . . בחי' הודאה הוא בחי' בטול והכחלות באא"ס ב"ה . . בחי' ההשתחוואות שכתפלת שמיע . . בטול במציאות ממש לגמרי" — שמזה מוכן ששמות אלו הם שמות המעלה.

ואילו לפי פירוש הכעש"ט הרי זה להיפך — שהרי שמות אלו מורים על ענין הגאון, שהר"ע הייחוד החתון, כדוע שאגדה היא המקור לכל המדות הרעות⁶¹.

ויש לכאן זה, כדקדם הידוע⁶², שאע"פ ש"שכעני פנים לתורה"⁶³, ויתורה מזה, כדאגדה בכתיב האר"י⁶⁴ שבכל ענין ישנם ששים ריבוא פירושים ע"ד הפשט, וכן ע"ד הרמז, ע"ד הדרוש וע"ד הסוד, הרי להיותם כולם פירושים בפסוק אחד, קשורים הם זה בזה, ועולים בקנה אחד.

ועי"ז בדו"ד, שפירוש המדרש מתאים עם פירוש הכעש"ט — כי, "ראובן ושמעון סלקין" פירושו, שגם השמות ראובן ושמעון כו' כפי שמורים על ענין הגאון, הנה גם בהם פעלו ענלי'.

כלומר: לפי הפירוש הפשוט ב"ראובן ושמעון סלקין" — יצאו ממצרים רק עם שמות המעלה, ואילו את החסידות השאירו במצרים. אמנם, כל זה הוא לפי הפירוש הפשוט ביציאת מצרים; אבל

(60) וידו מה, א ואילן.

(63) במדב"י פי"ג, טז, וכי"מ.

(64) שער הגלגלים הקדמה יז, וכי"ס ב"ש

בתעתיב כ"ק אומרי' שלטי"א שם, סה"מ פ"ח

ס"ע רצב ואילן. תש"ב ע"י 52 ואילן. ועוד.

(61) ראה לקי"ש ד"ע ע"י 782. ועוד.

(62) שער מאמר דו"ל להאר"י.

(63) שער לקי"ש ד"ע ע"י 782. ועוד.

(64) שער לקי"ש ד"ע ע"י 782. ועוד.